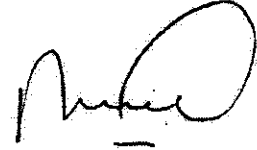

2/892
27430-63005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu"nda Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bazı Fıkralar eklenmesine Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur

Gereğini arz ederim.7/11/2006

Saygılarımla
Mahmut KOÇAK
Afyonkarahisar Milletvekili

TB.M.M BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon		Anayasa Komisyonu		
Tarih		17.11.2006	E.No: 2/892	
Md. Y.	Müdür	D. B.Ş.	G. Sek. Y.	Gen. Sek.
Muhammed	[Signature]	[Signature]	[Signature]	[Signature]
BAŞKAN				

GENEL GEREKÇE

Vatandaşların genel beklentileri doğrultusunda Siyasi Partiler Yasası'nda gerekli kapsamlı değişiklikleri gerçek manada yaparak çağdaş demokrasilerde temel olan düşünce ve ifade hürriyeti, parti içi demokrasinin yerleşmesi ve farklı düşüncelerin güvence altına alınması, siyasi partilerin millet adına daha etkin denetlenmesi, siyasi partilerde gerçek anlamda hukukun üstünlüğünün tesis edilmesi önünde engellerin kaldırılması sağlanmalıdır.

Mevcut siyasal sistemin toplumda siyasete ve siyasetçiye güveni yok eden yolsuzluk hastalığına, kulluk düzenine dönüşen lider sultasına, denetimdeki eksikliklere, parti uygulamalarındaki hukuksuzluklara dur diyemediği, çözüm üretmediği aşıkardır.

Bu teklif ülkemizdeki siyasi partiler sistemindeki eksikliklerin giderilmesini amaçlamaktadır.

Siyasi partilerin kurumsal kimliği, parti içindeki demokratik işleyiş, toplum ahlakı ile şekillenmiş üslup ve davranışlar doğrudan ülke demokrasisini de şekillendirir.

Siyasi partiler Kanununda yapılacak değişiklikler, parti içi demokrasiyi sağlayacak tedbirler, toplumun kolaylıkla siyasi partileri denetleyebileceği şeffaflık şartları, hukukun üstünlüğünü demokratik hukuk devletine tam manasıyla yakışacak türde değişiklikler içermektedir. İdealin peşindeyiz ama onun peşinde koşarken bugün için toplumun beklentilerini de gerçekleştirerek demokratik siyasal hayatımızı sürekli gelişme dinamizmine kavuşturmalıyız.

Bilindiği gibi demokrasinin önemli unsurlarından birisi hakim teminatında serbest seçimlerdir. Seçimlerin de demokratik ölçüsü milletin vekilini kendisi seçmesidir. Yani yargı denetiminde nitelikli üyelerin ön seçimle adayları belirlemesidir. Bunun için öncelikle merkez yoklaması ile belirlenen milletvekili sayısına sınırlama getirilmelidir. Türkiye Seçim Çevresi Milletvekilliği uygulaması ile seçim sisteminde yapılacak düzenleme ile liderlerin ve parti üst

yönetiminin illere kontenjan müdahalesi de ortadan kalkacak. Ve partilerdeki lider egemenliğini kabul edilebilir bir düzeye indirecektir.

Yine bu düzenlemeye görevden alınan parti yönetimlerine yargı yolunun açık olması da ilave edilince partilerde demokratik işleyiş güvence altına alınmış olacaktır. Liderlik süresinin sınırlandırılması sadece parti program ve tüzüklerinde kalmayacak ve kanunlaşacaktır. Mutlak liderlikten demokratik ve süreli liderlik içinde bir yarış liderlere sunulacaktır.

Siyasi partilerin ciddi bir mali denetime tabi olması partilerin itibarını arttıracaktır. Yanlışlıkların önüne geçecek ve yozlaşmayı önleyecektir.

Parti ihraçlarında izlenen hukuki sürecin savunmanın kutsallığı, düşünce ve ifade hürriyeti gibi temel insan hak ve hürriyetlerine tam riayet , Anayasal hak olan adil yargılanma hakkına cevap verecek şekilde düzenlenmesi sağlanmaktadır. Bu hak AİHS 6. maddesi ile de güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 69. maddesi " Siyasi partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir." Der. SPY 57. maddesi demokratik hukuk devletine uygun şekilde hem davaların esastan da ele alınabilmesine hem de bir üst mahkemeye itiraz hakkı vererek hukuki sürecin tamamlanmasına fırsat sağlayacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Genel Başkanlık üst üste 3 dönemle sınırlandırılmaktadır. Bu liderlik sultasını önlemek üzere öngörülen bir değişikliktir.

Madde 2- İşten el çektirmelere ilişkin yasada bir kanun yolu öngörülmemiştir. Bu kararlara karşı yargı yoluna başvurabilme hakkının sağlanması hem parti içi demokrasi hem de Cumhuriyetin temel niteliklerinden olan hukuk devleti olmanın bir gereğidir.

Madde 3- Teklifte ön seçim şart olarak aranmıştır. Ön seçim kurumu, siyasi partilerdeki mevcut lider egemenliğini kabul edebilir bir düzeye indirebileceği gibi, uzun dönemde siyasi parti liderlerinin parti içindeki konumunu da eşitler arasında birinci duruma getirecek bir işleyişin de yolunu açabilmektedir. Ön seçimin demokrasi açısından çok önemli bir sonucu da, halkın siyasete ilgisini arttırmasının ve siyasetin tabana yayılmasının önünü açması olacaktır. Böylece katılımcı bir demokrasinin de yolu açılmış olacaktır.

Madde 4- Bu madde ile Siyasi Partiler Kanununun 57. maddesi yeniden düzenlenmiştir. Mevcut maddede yargısal denetim öngörülmüş fakat bu denetimin sadece "yetki, usul ve biçim" bakımından olabileceği kabul edilmiştir. Öngörülen değişiklikle Anayasanın öngördüğü parti içi demokrasi ilkesi ile sınırlı bir "esas" denetim de getirilmiştir.

Demokrasinin vazgeçilmez şartlarından biri olan yasal hakları kullanabilmek sınırlandırılmaz. Bu nedenle Siyasi Partiler Yasasının 57. maddesindeki hakkında ihraç kararı çıkan parti üyesinin yasal yolları sadece Asliye Hukuk Mahkemesinin vereceği kararla engellenemez. Bu hem demokrasinin niteliklerine hem de insan hakları kurallarına aykırıdır.

Madde 5- Bu madde siyasi partilerin asgari ücretin beş katını aşan tutardaki tüm gelirlerinin ve bağışların mutlaka bankalar vasıtasıyla

yapılması ve para dışındaki gelir ve bağışların makbuz karşılında alınarak kayıt altına alınması hükmü getirilmekte böylece partilerin mali yapılarının denetlenebilir, partilere yardım yapanların ise bilinebilir hale getirilmesi sağlanmaktadır.

Madde 6- Yürürlük maddesidir.

Madde 7- Yürütme maddesidir.

**2830 SAYILI SİYASİ PARTİLER KANUNUNUN BAZI
MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1-22/04/1983 tarihli ve 2820 Sayılı Siyasi Partiler kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘Genel başkan en çok üç seçim dönemi için seçilir.’

Madde 2-Siyasi Partiler Kanununun 19 uncu maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘ İl başkanı ile il yönetim kurulu il kongresince seçilir. İl başkanı ve yönetim kurulunun el çektirme kararı, 101 inci maddenin (d-1) bendinde gösterilen haller dışında yetkili kurulların üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ve gizli oyla alınır. İşten el çektirilen kişinin itiraz hakkı mevcuttur. İşten el çektirme kararının alındığı günden itibaren otuz gün içinde yargıya başvurulabilir. Yargı bu kararı en geç bir ay içinde sonuçlandırmak zorundadır. İşten el çektirme kararının yargı tarafından da kesinleşmesinden ve il yönetim kuruluna bildirilmesinden itibaren kırk beş gün içinde il kongresi toplanarak yeni il yönetim kurulunu seçer. Bu süre içerisinde il kongresi için yeni delegeler seçilmiş değilse, kongre eski delegelerle toplanır. ’

Madde 3-Siyasi Partiler Kanununun 37. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘**Madde 37-**Milletvekilliği genel ve ara seçimlerinde, siyasi partilerin her seçim çevresi için ön görülen milletvekili sayısının iki katı aday arasından listesini ve bunların listedeki sırasını o seçim çevresinde partiye kayıtlı üyelerin katılacağı, ilçe seçim kurullarının yönetiminde serbest, eşit, gizli oy, açık döküm, ve sayım esaslarına göre oy kullanacakları bir ön seçimle tespit edilir.

Ön seçimlerin yapılacağı gün Yüksek Seçim Kurulu Tarafından genel seçimlerden en az üç ay önceki bir tarih olarak belirlenip ilan edilir.

Bütün yurttta ön seçimler, seçime katılacak partiler için aynı günde yapılır.

Siyasi Partiler, illerden seçilecek Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri toplam sayısının %5'ini aşmamak üzere, ilini, seçim çevresini, aday listesindeki sırasını ön seçim tarihinden en az otuz gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek koşulu ile merkez adayı gösterebilir.”

Madde 4- Siyasi Partiler Kanununun 57. maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

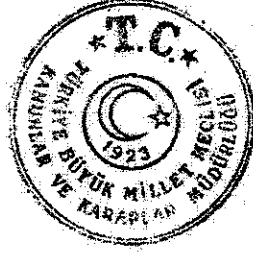
“**Madde 57-** Hakkında partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen parti üyesi, bu cezaya karşı disiplin kuruluna sevk eden organ veya merci veya disiplin kurulunun görev ve yetkisizliği veya alınan kararların kanuna, parti tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil, usul ve Anayasanın 69 uncu maddesinin birinci fıkrasında öngörülen parti içi demokrasi ilkesine esas bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra nihai karar niteliğindeki son karara karşı otuz gün içinde nihai kararı veren merciin bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesine itiraz edebilir. Mahkeme bu itirazları, diğer işlerden önce ve en geç otuz gün içinde basit muhakeme usulüne göre inceleyerek karara bağlar, bu karar kesin değildir. Hakkında partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen kişinin üst mahkemelere baş vurma hakkı vardır.”

Madde 5-Siyasi Partiler Kanununun 69 uncu Maddesine birinci fıkradan gelmek suretiyle aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ Parti adına elde edilen ve asgari ücretin beş katını aşan her türlü gelir ve bağışlar bankalar vasıtasıyla yapılmak zorundadır. Para dışındaki aynı yardımlar mutlaka makbuz karşılığında kabul edilerek kayıt altına alınır.”

Madde 6- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 7- Bu kanun hükümlerini bakanlar kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Gündüz DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü